

institut kurde de paris

بە شىكە لە شىيانى
ماجى شىخ ئەمىنى خال

بە قەلەى
خوالى قووشبوو
شىخ مەرى خال

insititut kurde de paris

پیکه سن کردن

پیکه سن بی به :

۱. گیانی پاک باو کم که چرایه کی گه شی بوو بوگه لی کورد، وه به نه وپه پری توانا و پروا ناره زووه وه ریانی به هفت کرد له پیناوی ووشه ی راستی به زرفی و بزووتنه وهی هه ستی کوردایه تی بیروزو بلاو کردنه وهی رو شیبیری و ز نیدوو کردنه وهی که له بووری نه ته وایه تیمان و به ره کانی زو لم و زو رو هاندانی هه لکی بوخوا به رستن و گرتنی ری خیر و چاکه کردن له گه ل به کا . وه له م ری بازه بیروزه دایه تی له به نجاسان شوریه سواری نووه رو خاوه ن بیریانی کوردستان بوو . وه به ته له هه فزومه تی گه له که ی خوی به گرتن ترین بیویستی سه رسانی خوی نه زانی ، وه ریانی نمونه به کی بالانما بوو بوگه له که ی ده ک نه و خاوه ن ته له مه پایه بلندانه ی که خاوه نی ووشه ی خویانن و لاناده ن له ری ی هه تی و سوودی گه ل ونیستان دا .

۲. گیانی خاوینی کاکه اهدی مام ، برای دلخوژی به وه فای باو کم که ناوانی له ریانیانه وه بوو که مهرگی کاکه نه بیننی ، وه له ناخی دلپه وه بریاری دا بوو که نه ری دوی باو کم . ناوانه که شی هاته ری و به زرفی ترین ست له م هیرانه داکه ریانه به هفتی کرد ، ههزار سلاو و پریز بو با به شینی با پیرمان که کوپه زاکانی به خور ره وشی جوان له چوار هیوه ی نایینی نیسلا ی بیروزه دایه روه رده کردن

۳. روهی پاک کاکه مصطفای مام ، برا چوکلی به پره می ههم خوری باو کم ، که به سه به زری و خوی شبه هتی بنه مالهی خال دلشاد و شادمان نه بوو . وه به پره وی ریازی با پیری نه کرد له ریانیانه وه ک برا کانی .

۴. به هه موو بنه مالهی خال به کوپه و کچ و گه وره و کچو کیانه وه . ههوادارم که خور ره و ست و کرداری باوو با پیرمان هانده ریک بی بو مان له ریانیانه بو فزومه تی گه ل ونیستان ، وه تمام وایه له یه زدان که روونای نه م بنه مالهی زاینین و زانیاری به نه کوتر نیسته وه .

خالد شیخ محمد خال
۱۹۸۹

له سالی ۱۹۷۷ زاینی دایته ویک هه ره یواری چاوی چهیم هاته زور به
 توندی. هه ره چهنده هه و لم دا نه و شه ده پزیکلی چاوم ده ست نه له وت، به یانی
 هه عات ده پزیکلی چاوی عه کله ری هاته هه رم قه تره به کی بو نووسیم له کاتی
 بازاره که داییم نه کردو بازاره که ی نه کفاند. نه م پزیکه پی ی نه و تم نه م بازاره
 ناوی پره شه و بیویته هه میته قه تره که به کار بینیم. له پاشی ماوه به کی که م هاوه که
 کویر بود، به للام بازاره که هه رما، ناچار له سالی ۱۹۷۸ دا چووم بو نه ملانیای زور ناوا،
 وه له وی بازاره که یان لا دا زکار یان کردم. له سالی ۱۹۷۹ دا چاوی راستیم نووسی
 ناوی سی بو، ده به به به کر بو وه تائیکاله که ۱۹۸۶ نه به ته داوی پر نه پی
 تا عملیاتی بکیم وه نه هه بیسی نه بینیم. له به ره ده پر یارم دا که ریانیکی با پریم (هاپی
 شیخ نه مینی خال) بنووسیم، هونله بیویته به ته ما کار کردنی هه تیج هه هاوه به کن
 فی به. نه وی خوم دیومه و بیستومه له خوی و انوسیم، وه ناوانی چه نداله م
 هاته دی. زور سوپاس بو هه

« به ناوی خوی به خنده ی صهره بان »

هاپی شیخ نه مین کوری شیخ محمدی کوری مه لا اسماعیلی کوری مه لا مصطفی
 کوری مه لا شمس الدینی کوری مه لا عوسمانی کوری سید محمودی کوری سید محمدی
 کوری مه یی هنی سید هدایه الله ی کورانی شماره زوری به که به مه لا ابوبه کری
 مصنف به نار بانله (۱)

(۱) پی ی نه لاین مصنف هونکه تهنیفاتی نیچا زور بود، هندیک نه لاین له « ۱۰۰ » تالیف
 زیارتی هه به، که وره و چووک، به فارسی وه به عه ره پی، به په خنان و به هونروه
 به للام هونکه نامه خانه که ی له دی ی « چوپر » بود، وه ده رگای له هه ریت بو
 بو هه موو خوینده داریک، وه هه ره یی فقی و مه لای کور دستان هه به هونن بو
 بیینی نه و نامه خانه به، وه هه ره به که کینیک یادوانی بردوره بو ماوه به کن وه
 نه نیار دوته وه. نه پر نه و تهنیفاته ی که ماوه ته وه و له زور ده ستان نه مانن :-
 ۱. (وضوح) ی شه هی محرره له فقهی شافی دا که چوار هلدی زور کوره به وه له اسبجر زور تره
 ۲. (ریاض الخلود) که به فارسی و عربی، ده به په خنان و هونروه نوسراوه له (۲۰۰)
 لایه پره زیارته وه له پره و ست و خوی هوانایه .

باپیرم هه موهاریک ئه ی نه رسو که ئه ماره تی بابان دوا بی هات من ته مه نم دوو سال
بوو، وه ئه بی بهم بی به له سالی ۱۰۵۹، کوچی داله دایک بووی، به به لگه ی شیعوکه ی
عبدالباقی العمری که بیروز با بی له نجیب پاشای والی بغداد ئه ما به بونه ی کونای هاتی
ئه ماره تی بابان وه ئه لی :

فَتَحَتْ وَلايَةَ شَرْزُورِ فَأَرْخُوا بَدِيدَ رَأْيِكَ فَتَحَتْ بَابَهَا

پیتیه مانی نیوشیری دوو ههم به مانی ئه بجه د که ئه کاته ۱۰۶۱ تا رنجی کونای
ئه ماره تی بابانه .

باپیرم له باوه شی باوک و دایلیکی موصلمانی هوا به رستی نازادی سه ره سه ت دوو ره له
هه موو پر و پوهیله وه گه ورم بووه . وه به نادای هوا و پیغه مبه ره لاشوری هه لدر وه ته
له ته مه نی هه وت عالیا بادکی ئه لف و بی ی فیر کردوه و پیتی بی ناسیوه ، ئنجا قورمانی
بی و تووه . دوا ی ئه ورم هه ند نامیلکه یه لی فارسی بی و تووه وه (نصاب الصبیان) ی بی
له به ر کردوه ، ئنجا « عوامی هر جانی » (۱) بی و تووه له ل له سه ره هه له یا که هه
اللهی گیکه یه ، وه « تهرنی ره نجانی » بی و تووه له ل له سه ره هه له یا که هه دنی مه لا
عدی ته قنارانی یه ، دوا ی ئه وه « موصل » و « سعد الله ی گه ورم » و « وضع و
استعاره » و « منها جی اما می نه ورم و بی » هونید ووه ، وه ره سی به هونیدی جانی کردوه

۳. (سراج الطریق) به عه ره بی و فارسی به به قنار و هونراوه نوسراوه له (۱۰۰۰) لایه پر
زیاتره ، وه له پر و هت و هوی هوانایه . ئه مانه هه ی له هاپ نه دراوه ، وه له نامنه هانه که م
دا هه ن .

۴. (طبقات النافیه) به عه ره بی نوسراوه ، وه له هاپ دراوه

۵. (منظومه ی آفتاب) له به شیعی فارسی نوسراوه له نه عتی پیغه مبه ردا هه رجامه ی به
پیتیک ده ست بی ئه کات و کونای به و پیتیه دی . مه لا ئه بوبه کری مضاف وه سه ی
کردوه که به کوپ و نه وه ی نه وو تر ی تیغ یا سید ، به لکو بی یان بوو تر ی مه لا هونکه
سه ره فی عیلم له سه ره فی تیغ و سید گه ورم تره . ئه م وه سه یه ته ناماده یه کی زور
بری کرد ووه ، وه به نه وه و وه هه ی و تراوه مه لا .

(۱) هور جانی : ئه هه له که ی گورمانی یه که ساریله له تیران
(۲) ره نجانی : ئه هه له که ی ره نجانی یه که ساریله له تیران

له باسی «تنازع» دا ، باوکی به گه نجی کوچی دوايي کردوه له سالی ۸۶ کوهی دا .
وه خوی خویندنی ته واو کردوه لای ملامحمدی که وانه دۆلی وشینج قادری سنه
خاوه فی «تقریب المرام» له شه صی «تهذیب الفلما» .

ثم باپییری منه له گه ل خویندن و ده رس و تنه وه و اما نه تی دا پیاوکی خوی به رستی
له خوا ترس بووه ، وه هه موسوننه تی پیغه مبه ری به چی هینا وه ، ته مانه ت هه مو
جاریک داغ و خهفه تی هه ل نه پرست بو سوننه تیکی پیغه مبه ر که ده سنی نه له و توره ،
نه ویش نه مه بووه نه ی فنه رموو پیغه مبه ر زورهار هیته نفا و هوته ماله وه
فه رموو به تی بر سیمه هیمان هه یه ، نه وانیس و توو یانه به خوا هسچمان تی به
نه میس نیه تی رۆزروی نه و رۆزه ی هینا وه ^(۱) وه به رۆزروو بووه تا نیواری .
وه نه ی فنه رموو به دیک نه مویته له فواکه میس رۆزیک هیته نفا و حجه ماله وه
وه هسچمان نه بویه و میس نیه تی رۆزروی نه و رۆزه م بهینایه . وه تا کوچی
دوايي کرد به خهفه تی نه وه وه سه ری نایه وه له نه و سنه تی پیغه مبه ری ده ست
نه له و توره .

هه ره و سالی که باوکی باپییرم کوچی دوايي کرد تیایا شینی سراج الرشیش له
ته ویله کوچی دوايي نه کات و نه کوچی که وره ی که شینج محمد بهاء الدینه له شونی
دائه نیست و ده ست نه کات به آر خادی طریقه ی نه قشبه ندی . باپییرم که
تاوازی طریقه تی شینی بهاء الدین نه بیت نه چی بو خرمه تی وه طریقه تی لی
وه ره گری ، وه هه وت سالی له سه ری که له سلوفا نه بی ، رۆز به رۆز
مانک به مانک و سالی به سالی به یله ی طریقه مانه ره که دی تا کو تایی
سالی هه و ته م انجا ا جازه تی خه لانه تی نه دای .

تا مانج له طریقه ی نه قشبه ندی دا یاری خوا و مراقبه ی نه وه به ره نلیک
که نه و که سه خوی له رۆزها و درزی خوا دا ببینی ، وه له شه ری نه و ناگای
له گوفتار و کرداری خوی تی تا نزیک هرایه نه که دینه وه .
شینج باپییرم له ریانی باوکیا زنی هینا وه ، به لام دواي کوچی باوکی له ماده یه
که ما دایکی پی ی ته لاین داده . له پاناسی شینج مروفی قه ره داغی که وره که

(۱) رۆزروی سنه ت به مه رهیک که له بانگی به یانی به وه هسچمان نه خوار دبی تا
پیس نیوه رۆز . له هه ر کاتیک نیه تی رۆزروو بهیننی دانه به ستری وه ل له
پیس شه به تی به بانیا نیه تت هینا بی .

خونگی حاجی شیخ نه وره همانه و شیخ نه مینی قه ره داغی بوره ماره ی کردوره . وه
 دو کوپر و کچی لئی ی بوره . کچه که ی که ناوی عا ئه بوره له تمه نی هوار عالیا
 نه هوش نه که وی وه دایکی شه دو پرور به دیاری یه وه نه بی . شه ویک زور
 ماند وو نه بی بایبیرم نه لئی نافرته تو بنور من به دیار مناله که وه دائه نیم ،
 که نه وه نوی نه میس نه هیته هه مناله که که چاو نه قوو هینی بو نه وه ی شیک
 له عالیه می منالا بیینی ، له یاش تو زی بی خود نه بی وه له خه ویا نه بیینی ه عاتیلی
 نه بودا غصه ی نازه ی به ره سه وه یه زور دلی نیوه نه بی ، له پپه لیلی لئی پهیدا
 نه بی وه ه عات که ی لئی نه فرینی و نه خجاته ناو هه ردو ده ستی یه وه . بایبیرم
 زور هه ول نه دات که ه عات که ی له ده ست بیینی وه ده ره قه تی نایه ت
 وه په خج کانی به پختا نه شکیینی وه ناده ستی نه کرینه وه ، که ده ست نه بات
 بو ه عات که کو تو سی هه ردو ده ستی یه ته وه یه ک . وه بهم نیوه یه هه د جازیک
 هه ول نه دات به بی هورده ، له پاشا بایبیرم ده ست له ه عات که هه ل نه کری
 وه هوشی دینه وه به خویا . به مه تی نه گات که مناله که نه مرئی ، ده هه ل نه ست
 و مناله که به چی دلیت و نه نویت . دایکی مناله که که خه به ری نه بیینه وه نه ز کلیت
 و به بایبیرم یه لیت تو وت من به دیار مناله که وه دائه نیم که چی به جیت هیتوره
 نه میس نه لیت عزیزی خومان بو بدو یی نه م مناله که مریت به م نه هوشیه ، وه
 دوی زوریک مناله که نه مرئی .

به لام کوپه کانی که وره له یان شیخ علی له باوی من بور له عالی ۱۹۵۰ کوچی داله
 دایک بوره ، ده له عالی ۱۲۲۰ کوچی دا کوچی دوی کردوره . کوچی دو هه می شیخ
 عبدالله بود که له عالی ۱۲۰۰ کوچی داله دایک بوره ، وه هوشینی ته وار کردوره و
 نیجازه ی علمی وه رگرتوره له شیخ نجیبی قه ره داغی وه زور هوشیده وار و زیروه ک
 بوره . دوی نیجازه وه رگرسن به هه ند مانلیک کوچی دوی نه گات به نه هوشی
 سیل له عالی ۱۲۲۰ کوچی دا . نه مه شی زیارت نه که پرینه وه بو نه و زستانه ی که
 به فر و بار نیکی زور باری وه لافادکی که وره له حاجی گوشره وه هاته هوار لایه
 عالی نیمه ی برد ، ده هه هه می ردور مان هه یه پپه بوله ناو . وه عامم به بیینی نه و
 لافاده خوره که وه دلپه وه و تو شی نه ونه هوشی یه بوره له ماوه یه کی که ما کوچی دوی کرد
 نه م بییری ده ست گیره رابوار دنی شه دو زوری بهم هوره بوره ؛ به یانین له که ل
 بانگی به یانی دائه هوره رورری فرگه دت وه نه یه رمود (اللهم انفتح لی ابواب رحمتک
 بر صحتک یا ارحم الراحمین) وه نیه تی اعتفا فیسی نه هینا ، وه نه مه پیسه ی بوله که ل

هه موو چوونه فرگه و تيفها، ا نجا نه چووه محراب دوو پركات سوننه تي نوئري به ياني
 نه كرد . ا نجا ويرديكي تايبه تي بوو نه ي خوئيد له كه ل سووره ي (ا قرا) دا . دواي نه و
 سبحات نه لراو قامه ت نه لراو به ر نوئري به كي جواني ر بيلوئيكي به ياني نه كرد . هه چوونه
 دان له ده ميا نه ما بوو به للام خوئيدني فاكه و قوربا نه كه ي زو ر ته واو بوو وه به
 ته جوئيد وه بوو ، دواي نه وه ويرديكي دوو رو درئري نه خوئيد .

دواي هه موو نوئريك له سه ره ي دوو عا كانيا نه م چوار بينه فارسي به ي شيخ عيدي
 نه بوالخير ي نه خوئيد وه نه ي ووت :

يا رب به كه ره م به ره مني ده روئس نيگه -
 به ره مالي من هه سه ي دل پئس نيگه -
 ره ره نه نه م لايه تي به خشايي تو
 به ره من مه ني كه به ره ره م هي خوئنه نيگه (۱)

واته خوايه به سپره باني خووت ته ماشايه تي مني ده روئس بگه . ته ماشايه كي مالي مني
 نه خوئسي دل بريندار بگه . هه ره نه من ماشايه ي به خشايي تو نسيم به للام
 ته ماشاي من مه كه ، ته ماشاي كه ره م و سپره باني خووت بگه .

هه روا له هه موو ويردي نوئره كانيا له كه ل نه م چوار بينه دا چوار بينه به كي فارسي
 شيخي عيدي نه خوئيد وه نه ي ووت :
 نه ي كه رحيمي نه ز خضرا نه ي غه يب
 گه برو ته را وه زيفه خوور داري
 دو ستانرا كو جا كوي مه صوم
 تو كي با دو شمه نه ن نه زه داري

(۱) منس له چوار بينه كاني شيخ عيدي نه بوالخير به كئيكانم كردوه به تراو پارانه وه ي
 خوم له دواي نوئره كانم كه نه لي :

نه ي نه كي به مو كي خوئس پايينه تووي
 ده ر دامه ني ته ب صبح نماينه تووي
 كاري مه ني بيچاره به سي به سه شه
 بگشاي خودا ياله كوئايينه تووي

واته نه ي نه و كه هه له مه له ميره وي خووتا را كوي هه موو جيرا نييت ، له دواي هه موو
 شه وي زو ر كه ره وه هه ، خووي ، كاري مني بي چاره زو ر گري كوئري تي كه و تووه ، گري
 كانم بو بگه ره وه چووكه هه ، خووي گري كه ره وه .

واته نهی نه و که ریحی که له غه زینه ی ناریاری خوت هه زاران گا و و و جووله که
موو هه خورتن و موو هه یان نه ده ی . ددستی خوت چون بی به شی نه که یق له
کاتیگا که تو له که له دو شمانا به میهره بانیت .

زورم له لا سه بر بود که نم پیره له هه موو ریانی خویا جاریک له نوری دا
هه له یه کی نه کرد تا به کیک سبحان الله ی بوکبات .

سجانه چوره ده هروره که ی خوی وه به ره و پرووگه دانه نیت به نه نیا وه چاوی
نه موو چاند و به سفلی هه ریحی تی خوی به وه هه ریک نه بوو تا هه تا و که و تن ، دوی
هه تا و که و تن جام بوئه برد ، ده برا کاتم اهدو مصطفی و هسی نه هاتن دانه نیت

و جایان له که لا نه خواره وه ، با پیرم سی سیاله های رونی به بی نان و به راهی
نه خواره ده وه ، سجانه مو تالای کیتیکی نایینی له شه رعایا له نه موو ده ی پیغه مهرا
هه ریک نه بوو . بهم ره نله به که م جار ده سنی دایه ابن حجر له سه ره تا به وه به

ووردی ده سنی کرد به طاع کرد نه وه ی له که له طاع کرد نه وه یا چاکسی نه کرد .
بهم ره نله سه رو بوری بو زور له و دته کان نه کرد و قه بدو ته زریسی بوئه کردن
هه تا هه موو ربغی عباداتی طاع کرده وه . دوی نه وه ده سنی دایه کیتی

« بخاری » له که له نه هسی « قطلانی » که ده جلده . وه هه ربهم شیوه به تا ما
له که له نه م کیتیبا نه دا هه موو به یانی یه کت سعادت و نیویک هه ریک نه بوو .
له اشاهه له نه سار ده ست نوری تا ره نه برده وه ، وه له هه موو ده ست نوری

له که له ده ست ستینا نه یفه ر موو (اللهم اھبط بیدی عن معاصیک) وه له طای ده موو
ستنه یفه ر موو (اللهم بھین وجهی یوم بھین وجوه و تسود وجوه) . وه له طای
ستنی بالی راتنه یفه ر موو (اللهم اعطنی کتابی بھینی و ما سنی ما باییر) وه

له طای ستنی بالی هه یا نه یفه ر موو (اللهم لا تعطنی کتابی بشمالی و لاسه و راد ظھری) (۴)
وه له طای ده ست هسیان به سه ا نه یفه ر موو (اللهم حرّم شعری و بشری علی النار) (۵)

(۱) واته خواجه ده ستم بیارنزه له بی فہ رمانیت .
(۲) واته خواجه رودم سی بکه له کاتیگا که زور روفاری تیا سی نه بی و زور روفاری
تیا ره شی نه بی .

(۳) واته خواجه نامه ی کرده ده م بده ره ده سنی رستم ، وه برسیته وه یه کی و وک له که لکه

(۴) واته خواجه نامه ی کرده وه م مه ده ره ده سنی هیم ، وه له نیت وه مه مدد ری .

(۵) واته خواجه مووی سه رو پیتم بیارنزه له نا لری دوزخه .

وہ لہ فاتی دہ ست ہیان بہ گو کلمہ دائہ فیہ رمور (اللہم اجعلنی من الذین
 یسمعون القول فیتبعون اُمنہ) (۱) وہ لہ فاتی ستنی قاہائہ فیہ رمور (اللہم ثبت
 قدمی علی الصراط یوم نزل فیہ الاقدام) (۲) وہ لہ فاتی تہ و اوبودی دہ ست نورہ کہ د
 تہ فیہ رمور (اشہد ان لا الہ الا اللہ وحدہ لا شریک لہ و اشہد انہ محمد عبیدہ
 و رسولہ . اللہم اجعلنی من التوابین و اجعلنی من عبادک
 الصالحین . سبحانک اللہم بحمدک اشہد انہ لا الہ الا انت استغفرک و اتوب
 الیک و لا حول و لا قوۃ الا باللہ العلی العظیم) (۳) دوائی تہ م ویردانہ کنجا سورہ
 (انا انزلنا) ی تہ خوئید . انجا ہوار رکات نوژی سنہ الضحای تہ کرد . دوائی
 تہ وہ بہ رہ و قبیلہ بہ مو طائہ ہات و دوو جزم دہ وری قورائی تہ کردہ وہ زرد
 بہ اہیتہ ولہ جو (۴) . دوائی تہ وہ نانی نیوہ پوم بو تہ برد ، زستانان
 نوژی شور بادولہ تی نانی تی تہ وشی . ہا وینان دوو نانکی نیوہ تہ ہوار . انجا
 ہ بیلیکی تی تہ کردو بہ ددو تہ ستی قازی پو شوی دائہ گران و تہ کتہ
 ہ ہ ہ بیلہ کہی وہ نہ نہ کی لی تہ دا . لہ ماوہی ہ ہل کتہانہ کہ یا نقوم تہ ہ
 لہ یادی خوا دا وہ ناو بہ ناو تہ فیہ رمور بہ دہ نگی بہ رز (لا الہ الا انت سبحانک
 انی کنت من الظالمین) واتہ ہیح بہ سترا ویکہ بہ استی نیہ تہ نیا تو نہ بیت
 یاک و بی نہ نگیبت صہ لہ ستہ م حاران پوم . زرد ہار بہ در منالی خوہ وہ کہ
 دائہ نیتم لہ لای لہ و کاتانہ دا ہہ زم تہ کردہ ہ لای ہمینہ وہ ہونہ ہ
 تہ کردہ ہ سوکی لہ ش و میٹک و خوئی دل و دہ پرون . بہ لکوئی تاکہ یادی تہ

(۱) واتہ خواہیہ ہمگیرہ لہ و کہ لاندی کہ گوی تہ گرن لہ قان و دوائی باشہ فاتی تہ کہ ون .
 (۲) واتہ خواہیہ لہ ہ ہ پردی صراط یم ہمگیریکہ لہ روژ کتہا کہ پی ی تیا ہول تہ فلیکی
 (۳) واتہ کہ واہی تہ دہم کہ ہیح بہ سترا ویکہ بہ استی نیہ خوا نہ بی . وہ لہ واہی تہ دہم
 کہ پیغہ مبہر ہہ زرہ تی محمد بہ ندہ و فرستادہ ی خواہیہ . خواہیہ ہمگیرہ لہ وانہ ی کہ
 بہ شیخان تہ بنہ وہ لہ گونا ہیان و تہ وہ تہ کہ ن . وہ ہمگیرہ لہ وانہ ی کہ دہ ستور
 تہ ٹون ، وہ ہمگیرہ لہ بہ ندہ فاتی چائی خو ت . تہ ی خواہیہ سو پاس و ستایت
 تہ کہ م بہ ستاین ، وہ کہ واہی تہ دہم کہ یہ . سترا ویکہ تر نیہ تو نہ بی ، داوات لی
 تہ کہ م وہ تو بہ تہ کہ م لہ ہہ دہ سہ تو دا ہیح ہنرو تہ و انابی یہ ک نیہ بہ خواہی
 کہ وہ نہ بی .

(۴) تہ مہ ہمگیرہ لہ فانی رہ ہزان . بہ لام لہ رہ ہزان لہ حیاتی دوو جزم سی جزمی دہ و تہ کردہ و

کاتانه نه که مه ده دواي ته سال له م دنيا به وه نه همه دنيا به کی تر، وه هه ست به فنه نرو به ره که تیکه نه که م .

دواي سه بيله که توڑی ناوی له دم وه ره داو بال نه که وت نیوسه عاتیک چاوی نه هوره هه و که نه مه سونه تی بیغه مبه ره وه له عه ره بی دایی نه لینی «اقیلوله» له پاشا بانگی نیوسه پو نه دراهه ل نه ساد ه سنوڑی نه شت و نه هوره محرابی مزگه وت هوار رکات سونه تی پیش نیوسه پوڑی نه کرد، بنجا نوڑی نیوسه پوڑی نه کرد، دواي نوڑی ویردیکی دور و دروڑی نه هونید، دواي نه وه هوار رکات سونه تی دواي نیوسه پوڑی نه کرد. له پاشا نه هاته وه ژور ره که ی هوی دوو جزم ده وری قورانی نه کرده وه (۱). دواي نه وه سه بیلگی نه کیان وه ده سنوڑی تازه نه کرده بو نوڑی عه سر وه هه محرابی مزگه وت، دواي بانگ هوار رکات سونه تی پیش نوڑی عه سری نه کرد بنجا به ر نوڑی نوڑی عه سری نه کرد. دواي نوڑی ویردیکی دور و دروڑی نه هونید و نه هوره وه ژور ره که ی هوی، وه جای عه سرم بو نه برد، وه برا کانم وه ک به بانجان جازری چا خوار دنه وه نه بوون هه روه ک ژور که سی تریش نه هاتن بو خرمه ت با بیرم وه له ر چا خوار دنه وه به دا به سدار نه بووت، دواي نه مه ده عتی نه کرد به ده وری دلائل، بنجا ده وری چه ند ادعیه به کی نه کرده وه که هه ر ژور هی ادعیه تاییه تی هوی هه بوو، انجا دواي نه وه نانی نیوارم بو نه برد نه خوار دوه چاره پروانی نوڑی نیواری نه بوو له گه ل بانقا نه هوره محرابه وه، له دواي قامه ت به ر نوڑی به کی جوانی نه کرد، دواي نوڑی ویرده کای هوی نه هونید له م واییدا دور رکات سونه تی مه غریب و نه س رکات سونه تی نه وایینی نه کرد. دواي نه وه سووره ی سه جده ی نه هونید، بنجا وه ره هه ر خاو رووی نه کرده نه لقه ی هه تم وضعه ی نه کرد تا بانگی سیوانی نه دا، انجا به ر نوڑی به که ی نه کرد، انجا نه هوره وه ژور ره که ی هوی سه بهی منجیاتی نه هونید له به ر که نه هم سووره تانه ن؛ سووره ی سه جده، یا سین، دغان، واقعه، ملک، انسان، الم شرح. سینی با بیرم تا بلیت شاره زا بوله سه رعا، نیواره به کیان له سه ر سکو نوڑی مه غریبان نه کرد به جه ماعت له ته هیاتی دواي دا به په ر ه سیکه به ک رقیه ی کرد به میره ره که یا، خیرا میره ره که ی داگرت و له ته نیست هوی وه

(۱) نه مه بیگلکه له مانگی ره مزان که له ره مزاناسی جزمی ده ور نه کرده وه .

داینایی نه وهی نوږه که ی بېړی و نوږی چه ماعت به تال بکاته وه تا ته هیاته که ی خوښید وه سه لای دایه وه ، انجا نه رصودی منږه که م بوښون ، وه قیاسی نه م مه سه لای کرد به که یک که له نوږا با عوره تی ده رجات وه هرا دایوښته ته مه له کیتی سه رعاهیه و نوږی بیخ به تال نابینه وه . دوی نه وه نه نوست ، وه له کوښایی سه و دو سه عات یان سه عات و نیویلی سه وی بمایه هه له ستاږ سه و نوږ وه ده ستوږی نه ست وه نه هاته رووره که ی خوږی دوو رکات سونه تی ده ستوږی نه کرد ، دوی نه وه یا نه رکات سونه تی وه تری نه کرد وه له هه موو رکاتیکا سووره تکی نه خوښید له سه ره تایی جزمی « عم » ه وه تا سووره « والفجر » تا نوږی وه تری ته واو نه بوو . انجا ده ستی نه کرد به ویرد خوښیدن و دوو عا خوښیدن ، دوو عایه کی به تینی و ته و وری کارگیله که هه ره و اوښه نه خوښید ، زور جار له ناوه پاستی دو عا ماندا نه گریا و نه لالا یه وه به جوړی و او که من هه بهرم نه بووه وه له هه وه که م ، وه بهم جوړه نه مایه وه له دو عا خوښیدا تا بانی به یانی نه دا .

هه موو به یانی جو معان له نوږی به یانی له رکاتی یه که مر سووره ی سه جده له رکاتی دوو هه ما سووره ی نیانی نه خوښید . پینی جو معه سووره ی کپی نه خوښید له بهر ، دوی نه وه و صهای جمعیه نه کرد وه به یی نه هوو نو جو معه له مزگه و تی گه و ره ، که نه هووه رووری مزگه و ت نه ی ووت « اللهم افتح لی ابواب رحمتک برحمتک یا ارحم الراحمین » انجا دوو رکات سونه تی (تحه المسجد) ی نه کرد وه دا نه نیست گوئی له فور مان نه گرت تا کاتی نوږی ، انجا دوو رکات سونه تی پینی نه کرد ، انجا گوئی له خوښه نه گرت و له با شانوږی جو معیه نه کرد . دوی نوږی ویردیکی زوری نه خوښید له که له نه و ویرد انه هه و ت فاتحه و هه و ت قل هو الله و هه و ت قل اعوذ برب الفلق و هه و ت قل اعوذ برب الناس ی نه خوښید ، انجا دوو دوو رکات سونه تی یا شینی نه کرد ، انجا هه له ستا و نه هاته ده ره ده له رووی مزگه و ت ، هه نه هه تقادیک دوو نه که و ته وه و رووی نه کرده رووی مزگه و ت و نه یه رمو « اللهم اجهت دعوتک و صلیت فریقتک و انتشرت کما امرنی فارزقی و انت خیر الرازمین »

(۱) له ته مه تی یا نه کالی یه وه که باو کم مرد با پیرم منی لای خوږی نه نواند تا نرم هسنا .
 (۲) واته خوا یه وه لای بانگ کردنه که تم دایه وه وه نوږی جمعیه که تم کرد . پوښت نه وان

له م نافرې به دا به م هاتو هوږه ماندوو ته بود، و مکه ته هاته وه نه خوښ نه کله و
و شه و و روژیکه زما تر تا ته یگرت و نه نا کارې خوږی ته کرد تا جو مده ی ناینده
جو مده ی ناینده ته هوږه وه که ته هاته وه نه خوښ نه کله و ته وه، هه روا به م
شو به تا کوی دوا یی کرد .

یا س نوژی عه سری جو مغان دوا ی ویرد خویندن له جی ی خوږی هه ل نه ته ستا
ه د سلا واتی ته داله پیغه مبه ، و نه پیغه رمور (اللهم صلی علی سیدنا محمد
الجبیب الضیع الرفیع القدر العظیم الجاه و علی آله وصحبه و سلم)
سونه تی پیغه مبه ره که نوژی که ، له کاتی نوژی اعه بایه کی به شانه وه تی یا
جبه به کی له به رای ، له به ره وه بایسیم له هه مور نوژی کفا تم سونه ته ی
به جی ته هینا ، نیوه روږیک ته که ، له به رگه ، مانه ی تو اینه عه بایا جبه له به م
بکات پسته که ی تم کرده وه تا که واکه ی له جی ی جبه که ی دانینی و
سونه ته که ی بو بیته دی .

بایسیم له هه ره تای ته موی به وه هه مور دوو شه مغان و پینج شه مغان له
هه فته دابه پر وژوو ته بود ، چکه له وه روژی A ، ۱۰ ی محرم که پی ی ته لینی
تا سوعا و عا ورا - به روژوو ته بود ، هه وک دوا ترین هوار شه مده ی
مانگی هه که پی ی ته لینی کوله هوار شه مده - به پر وژوو ته بود ، وه هه ر
وه ها روژی بیت و شه سی مانگی ره هه ب به پر وژوو ته بود تا نیواری که
ته دی معراج هه روژو که ی تیا بکینی ، له که ل شه سی روژو ی هه ره تای
مانگی شه وال که پی ی ته لینی - شه شه لاند - هه روا نو روژو له هه ره تای
مانگی ذی الحجّه به پر وژوو ته بود که پی ی ته لینی - نو مینه ی حاجیان -

تم هه مور روژو وانه ی نه گرت پار شیوکه ی نایگی ره ف بود که هه ره نیواری
بوم ته برده هوره که ی خوږی له تا فیکدا بوم داننا ، شه و که هه لته ستا بو
شه دنوژی نانه که ی ته په نه کرد وه به ناوه وه نه ی خوارد له کاتیکا که من له
هوره که ی ته و ته نوستم وه پیم ته ورت بو من فه به ر ناکه پته وه تا هات بول نیم
دیار شیوت بو نا ماده بکم ؟ ته پیغه رمور کو منال و خوین گه رم و خه و خوښ به لونا هی
له زانم هه لته سینم له فه و دیار شیوم بو نا ماده بکیت ، وه داننه زانم ته له تر
هه ل سینم له خه و گونا هه کم له خیره کم زیار ته پی .

پی داوم وام کردوه ، روژو نیم بده له چاکه ی خوت ، تو با شترین روژو ی ده ربیت .

نهم باپیری منه که له گهل مانگی ره مه زانان برانایه زور له چاران هوست و حالاکترو
گور ۲. و گولتر که بود، بیت و چوار سه عاته که که میکی نه بی له خواپه رستیدا بود
من که له کن خوم که بخ بودم و نه ویش که له هه شتابه ره و زور در تر بود به
نه سته ی خواپه رستی به ره سه رسته و دلخوشی بود (۱)

واده ر نه که وی خوا ویتستی باپیریم هه ره به خواپه رستی به وه فه ریک بی و
دوری بخاته وه له گونا. خوی بوی گیرامه وه فه رموی که بخ بودم له ته مه نی
۱۸ - ۱۹ سالییدا شه ویک له خه و ما بینیم مودی کی ره شه ته ستوری در
له تر زمانم رودا بود له ده مه وه شهابتووه خواره وه ، که چارم بی کی که وت
زور خه فه تبار بودم وه پر یارم داله له هه ردو ده ستمه وه بی نالینم و رای
ته لنینم تا ده ری نه هینم ، له رامکیا به داخه وه له بنا چرا و خه به رم بووه وه ،
خه وه کم و الیک دایه وه که من ناری خه لک که به م ، زور به شیخان بودمه وه
و توبه م کرد که چاریکی تر ناری که سن نه به م ، دوی سالییک هه مان خه دم
دیبه وه به لام نهم چاره مووه له به ته دقه بیتانیک ته ستور بود دو باره
له خه وه که ما زور خه نه تم خوارم ، وه له ده ستمه وه پیچا و رامکیا . نهم
چاره شه هه ر چرا و خه به رم بووه وه ، توبه م کردو به شیخان بودمه وه .
سالی سیه م سنی باره خه وه که م دیبه وه به لام نهم چاره مووه له وه ک موی
تا سالی و ابود رامکیا نهم چاره شه هه ر به ده ستمه وه چرا که خه به رم بووه وه
سنی باره توبه م کرده وه .

شیخی باپیریم له سالی ۱۲۰۲ کوچی را بریاری داله له سالی دها توردایچی بو
مه ۲. ، چوار فه می ی بوله مزگه وته له ی خوتیدا دوانیان ناماده (مستعد) و
دوانیشیان سوخته بوون ، به روانه ناماده بی به کانی ووت با بابی هه چنان بی
بلیم له ابن هجر ، له ماوه ی پیخ ته شه سانیگدا بابی هه می بی ورتن له دور
لاوه ، به و بونه یه وه شاره زانور له باسی هه جدا به ره نلیک که هور تووه کله
وه ک له وه ییش هه می کرد بی و ابود ، له سالی ۱۲۰۴ کوچی دا خوی و ده یازده
که سیک له دراوستی و مریدی خوی هورن بو هه ۲. له سلیمان ته سیکیان بو کبری
به (۱۰) لیره ، به سواری ته سه که له گهل هادری کانیان رو شین وه له به غدار
دور شه و مانه وه ، مفتی زه هادی - ره زای خوی لی بی - له ریا نا بود ، شه و شه
بو ماله وه بولای له دیواخان ته بی و پیخ ته شه سانیگدا بی . مفتی به خیر
هاتنی باپیریم نه کا ، وه لی ی ته پرسنی له کوپوه هاتوی ؟ نه میس نه لی له سلیمان

یه وه هاتوم و نه هیم بو هه ج ، انجا لی ی نه پرسی کورپی کییت ؟ نه لی کورپی شیخ محمد
 خالم ، که نه تیا سینه وه زوری بی فوسی نه بی . له باشا نوژی هه و نان دینه
 بیی له دیوا خانه که ی مفتی جه ماعت نه که ن وه به لیک نه بی به امام ، مفتی
 نه که وینه نه نیت با بیرمه وه ، دوی نوژی مفتی به دانسته وه دور کات
 سونه ت نه کات . با بیرم فه رموی له کاتی به له مداهه ره هده به کم دی
 مفتی بیات ، بو کاتی دوه هم که هوه به هده به رم به به ری شو کرده وه
 بینیم سه ری به کاسم جو لایه وه ، تی له نیت که سه ری هه رته وه نده به ری
 کردوته وه بو سه هده ی دوه هم که کاغه زیک به به نی سه رو هیکه هده که یا
 جی . هونله له سه زهه بی امامی اعظم را بیوت نیه له سه هده ی دوه هه مانوژی له
 هه سینه سه رنگ و دانسته ، وه مفتی له و روزه وه ی که بووه به مفتی
 بغداد هوته سه ره هه بی امامی اعظم که سه زهه بی هه نه فیه ، وه نه م گورپی نی
 سه زهه به به لای زانا یانی کور ناپه سه ند بود که به کیلیان با بیرم بود . به لام من
 نه م به لایه ناره وایه .

انجا له بغداد وه چودن بو به ره له وی نه سه که ی بو نه فروشن وه سواری یا بو
 نه بن . به که م نیواری له سه ری یا بو ره که مانگی ره مه زان نه بنن وه هه موو نیسه تی
 روزه وی به یانی نه هینن . وه سه و نه او کیلی ریکو نیک نه که ن له یا بو ره که
 به جه ماعت ، وه مانگی ره مه زان له یا بو ره به روزه نه بن و ته راج نه که ن .
 له مه ککه هه مو سه ویک دوی عیا هوه بو عیقات له وی اهرتی به عومره به سو
 وه هاتوته وه مه ککه طه وانی کردوه و سه عی به نی سه فاره وه وه ی کردوه و
 هه لقی کردوه و اهرمه که ی کاندوه . انجا ته راج و سه و نوژی کردوه . نه نیسه
 هوده به کم گرتبو له مالیک به سه و به روزه باوه سینتیم به ده سه وه بود
 له که ره مانا خوم پی باوه سین نه کردو له سه ر کاتی کورسی نه نوستم . هه وه که م
 هه ره وه نده بود باوه سین که له ده سه نه که وته هواره وه و سه به رم نه بووه وه
 سه لم نه گرتنه وه و باوه سین خوم پی نه کرد تا خوم لی نه که وته وه ، له له ل
 وه نه و نه که ما باوه سین که م له ده سه نه که وته هواره وه و سه به رم نه بووه وه ،
 وه له که ره مانا هه مو له سه بود بوو به زیکه . روزه سه رضی مه ککه که نه و کاته
 له شوینی مه لیکی سه وری نه پرؤ بوو ده عوه تی کردم بو نیواری ، که هوم حاجی شیخ
 علی تاله بانی له که کو که وه نه و سه هاتبوو بو هه ج ، وه له وی به کن دیگر بوون
 له سه ر نان هواره دن شیخ علی له ته نیتسه وه بود ضیعی بو که وه ی زیکه ی پستی

ده ستم ده رنه كه وى همو جارى قولى جبه ته نله كه م رانه كيا بو شار دنه وه
 زيكله فان ، شيخ على پرسي ووتى يا شيخ نه وه چي به وا هر ده ستم جبه كه ت رانه كني
 ووتم له كه رمانا له شم همو مووى بووه به زيكله ، نه مه وي پتي ده ستم داپوشم ، نه كني
 شيخ علىش ده ستم كرد به يكله نيني و ووتى : به خوا نه مه بيت شه وه من له
 مه ككه م هيتا بوم ده رنه كه و تووه كه مه ككه له كر كووك گه رمتر ي .

هر له م ساله دا كه بايبرم چوو بو وه ج حاجي ماري عه نيه ر خان كه مامى دايكم بو
 له كه ل حاجي ملا احمدى قرگه بي چوون بو مه ج ، كه حاجي ملا احمد فله ليفه ي شيخى
 راج الدين بووه ، وه پيا و يكي زور پير و زوبه به هره بووه . له مه ككه مهر چي
 باره يه كي بي بوو له كه مه ربه نده كه يا بوو له پشيا ، له كاتى كه وفا كه مه ربه نده كه يا
 پري و باره كه بيان برد ، به مه خور به كه وته دلي به وه ونه فوشس كه ووت . بايبرم نه چسته
 لاي زور دلويسى نه داته وه وه (۵۰۰) قرانى بي نه بي له به ر ده م حاجي ملا احمد
 داي نه نى و نه لى نه م باره به به شي هر دو گمان نه كات بالاي تو بي خه رمي بكه
 بو هر دو گمان ، به نام حاجي ملا احمد گلي ناداته وه ، وه به خور به كه له پاش
 هه فته يه ك و ه فات نه كات ، وه له مه ككه ني را .

دواي هه ج بايبرم نه چي بو مدينه له پشيا هه ووت به نديك به فارسي نه لى و
 وه ك هه ووت به نده كه ي مه ولانا ي حاجي و مه ولانا خالدي نه قشبه ندي ، وه له
 ره وضع به رامبه ر به مه رقه دي ييفه مبه ر نه چو نيينه وه .

امين زكي به گ له كيني مئرووي سليمانى دانه لست حاجي شيخ نه ميني خال
 ده ستم بالاي بووه له نه ده بي فارسي و توردي و عمره بي دا ، وه هه ووت به نده كه
 رى ي هه چي نموونه يه كي هه وداي هه ر مه ديو لياقه تى نه ده بي يه تى .

جاريليان له شيخى بايبرم پرسي ووتم هه ز نه كه م هه ووت به نده كه ت بينم نه موري
 به خوا روله حاله تكي ته شه و نم به ه اهات وه ك سامه ز هه ر (۱) ديوانه كه ي
 خوي چون سو تاند ميني هه ووت به نده كه ي غوم و سو تاند ، واده رنه كه وى
 نه مين زكي به گ نه م هه ووت به نده ي ديبيت و خويند بيتيه وه لاي باو كم له له ته مه نيها
 بوون و ها و پري ي يه كترى بوون پيش سو تاندني . له هه ر نه تاي سالي ۱۲۰۵ لويي له
 مه ككه وه نه كه پشيه وه بو سليمانى .

(۱) سامه ز هه ر كه شيخى ساعد الله ي ده هله وي ، وه نه ميني شيخى مه ولانا خالدي
 نه قشبه ندي بووه ، روزيك ديوانه كه ي خوي نه سو تيني ، هه ليفه و مريده كاني

له سه ره تاي سالي ۱۲۷۲ کوي چوره وه بومه جي دورم ، وه نه و ساله هه جيکي
کرد و ماوه يه کن مايه وه له مه ککه له يا شا هور بو مه دنيه لهوي مايه وه تا وه هتي
هه ج نه و کاته گه پايه وه مه ککه وه هه جي ستهه مي کرد ، وه له سالي ۱۲۷۵ کوي
گه پايه وه بو سليمان ، کيت چوره وه سه ر ده ستوري پيش هه جي له شه و
روتر به سه بردنا .

شيخ عبدالله يمام که له سالي ۱۲۷۰ کوي دا له دايک بووه ، وه له سالي ۱۲۷۹
کوي دا نيجازه ي عياشي له خرمه ت زاناي به زور پالا شيخ نجيب قه ره داغيا
وه رگرتووه وه گه پاره ته وه بو سليمان ، نه و ساله ته دريکي زور باشي
کرد ، وه ده نگی ته دريکي بلاو بووه وه به ناره هتي و مه لا ياني کور دستانا ،
به لام به داغ وه خوشي نه خوشي سيل بود وه زستان سالي ۱۲۷۰ کوي
پيش نه وه ي زان پيش کوي دواي کرد ، با پيرم زور هه مبار و هه فه تبار
بود وه فه رموي له شه عا دروست بووايه ز نيد و له گه ل مرد و و دا بنتر ري
له گه ل عبدالله دا نه چوره با و گور وه ، وه هه ره ناي شي عبدالله
برايه لاي شيخ نجيب ماموستاي ده سي به ده ستا نه دا و نه ي ووت زور
هه يفا بو مردني نه و زانا به زره .

له سالي ۱۲۷۲ کوي دا که ريکي ۱۹۱۴ ي زاني به با و کم که کورپه گه وره ي با پيرم
بوو به نه خوشي زه هيري کوي دواي کرد ، وه شيخ کوري له پاشي به هتي ما ، محمد
و احمد و مصطفى و حسين و حسن . هن به سالي مرد ، پيش نه و که هسي
بود له ته مه ني بيت سالي به رنجوله کورپه وه سالي کرد .

له سالي ۱۹۱۵ زاني دا فيرقه يه کن عه که ري عوسمانی هاته ساري سليمان وه
له قتل دا جنيان نه بووه وه ، به نا هاري سه کرده که يان فه رماني دا به چول نه
کردني مزگه و ته کان که له و کاته دا (۲۵) مزگه و ت له سليمان دا بود ، له م عزله و تا
۲۲ يان چول کران ته نها مزگه و تي گه وره (له به ر هومعه ي ساره له) وه مزگه و تي
نيغه نه بي که بي يان نه ووت مزگه و تي هاجي شيخ نه عيني هال ، دود سي هار

ده ست نه کن به کو کرده وه نه و شيرانه ي شامه زهه ر که له به ريان بووه ، نوشه به
له ديواني شامه زهه ر لاي من هه يه ، غه زه ليکي ده شعري دود شعري با سي شعري ما و
وه هه کامه يه کي بيت سي شعري پيش شه س شعري ماده ، فولا صه ديوانه له ي ديواني که
کورپه ، به لام شعره ماني له تيب و نه ورم و هواني و په واني و به زري و بلندي تاي ديواني
شولته و که ليم و بي دل نه دا .

هاتنه هرمان که بوی نم مزگه و ته تا ایستایه نه لراوه ، بی یان و دین امامه که
 ده رنایچی ، روژی قائده که به سوار بی هات بو مزگه و ت و ده دووعه که ری له که لابو
 له به ر قاپی دایه زبی و هاته ترور و ده و پرسی امامه افسدی له کوئی دانه نیسی ؟
 ووتیان له و باله خانه یه ، قائده که و ت و هوره ترور و ده و سلامی کرد ، بایسیم
 له و کاته دا ده وری ده لایلی نه کرده و ده . زقر له بایسیم وورد بووه و ده بروی کرده
 بایسیم لی ی پرسی تورکی نه زانیست ؟ نه رموی نه خیر ، ووی ته رهوماتیک به یدا
 بکه ن ، بایسیم منی نارد به دوی های ناغای کوری حاجی همه صالحا ، که های ناغا
 هات قائده لی ی پرسی نم شیخه کی یه ؟ ووی حاجی شیخ نه مینی خاله شیخی طریقه ی
 نه قبه ندی یه ، و نه زانایه کی زقر که و ره و به شی زقری نم شماره مری
 نه من ، ووی لی ی پرسی مزگه و ته که ی تا ایستایه چی نه هیستوووه ؟ بایسیم
 نه رموی ؛ دوو کوری که ووردو عالم بود علی و عبدالله له ماوه ی سی سالدا
 هه ر دوو کیان کوچی دوی یان کرد ، کورپه که و ره که م زنیک و شیخ کوری منالی
 له یاش به چی ماوه ، و به یه که نا ماژه ی کرده من نه رموی نه مه کورپه که وورد که یه تی
 که له و کاته دا ته مه نم دو انزه سال بود ، و من ماله که م بو نه م فالانده و دایکیان
 به چی هیستوووه ده خوم هاتوووه ته نم هورده یه و ه جیفایه ک شک نابم که بجه
 نادی له به نه و ده ماومه ته و ده نازانم بو کوئی بجم ؟ قائده که ووی باله چی ی خوی
 بمینیته و ده هه ر ابیکلی تر هاته ئیره . ووی بزون بلق قائده خوی نه رمانی
 داوه به مانده م ، له یاشا قائده پرسی له های ناغا ؛ نم شیخه نه تمی نه قبه
 نه کات ؟ نه ویش ووی هه مور نه وی سی همه و هومعه به ک له به نی
 مغرب و عیادا هه تم نه کات ، ئیر دوی نه و ده هه مور ئیواره یه کی سی همه
 و هومغان نه و قائده به سوار بی نه هات بو مزگه و ت و ده دووعه که ری له که لابو
 بود ، و قائده نه هوره ترور بی مزگه و ت هه ماعه تی مغرب نه کرد ، له یاشا
 دانه نیست له هه تما تا بانگی عیاشا نه درا ، ئیجا هه ماعه تی عیاشی نه کرد
 دوی نه و ده نه که پرایه و ده . به م ره نلگه تا نه و قائده له سلیمانی بوو نه مه ئیسی بوو
 هه ر له کونایی عالی ۱۹۱۵ دا پارنیزگه ریکی تورک له نه سه نبولله و نه نیرا بو
 سلیمانی ، دوی مانلیک هاته لای بایسیم زقر به رنزه و بی ی و ت ؛ من مانلیک
 خوم به ته نه هاتووم بو سلیمانی نازانم مال و ضاله کانم بینم بو ئیره یا نا ؟ بایسیم
 ئیستیکلی کرد له یاشا نه رموی نه و ده نده ی هاتووی نه و نه نده ی تریش جاوه روان
 بکه . مانگی ته واو نه کرد ئیواری یه کی تر پارنیزگه ر هاته و ده مزمه ت بایسیم بو

سوپاس کردنی که له سه رقه ی نه و مال و منالی نه هینا، ره ایتا نه رمانی نه قلی ده رهوه بو نه سه بنوول .

ده ره سال ۱۹۱۶ ی زاینی داله کبری پر دوس هیرشی هینایه ره کوردستانی ئیران، وه بهم بونه یه وه ساداتی زه میل که شیخ برا بون (سید عبدالحکیم و حاجی بابا شیخ و سید هلام و سید حسین و سید محمد نه مین) به خو بان و مال و منال و ده ستوبه ندیانه وه هاتن بو سلیمانی، ره بیادگیان نارد له شس خو بانا بو لای بابیریم که نیواری دوی رور نا وانه گه نه پیشه وه وه میوانی نیوه نه بن، بابیریم هوایی نارد بو ماله وه که نان دروست بکن، دوی رور نا وانه نویسه عا گه یکنه پیشه وه . بیوان هه مو هاتنه مرگه وت و زانینس هورنه ماله وه، وه هه نوشر ویک مانه وه . دوی سنی رور سید عبدالحکیم که کورپه گه وره ی سید عبدالرحمن زه میل بوو نامه یه کی نووسی بو شیخ محمود که له دبی داری که لی خانووه که ی خو ی بداتی تا نه گه پیشه وه . شیخ محمود دینس خانووه به ره ی داری که لی دانی، وه سید عبدالحکیم به خو بو طال و منالیه وه هورنه نه وی دانینس . له پاش نه وه هه مور ده پانزه روریک سید عبدالحکیم خو ی نه هاتن بو خرمه ت بابیریم وه به که دور رور نه مایه وه له لای له پاشا نه گه پرایه وه بو داری که لی برافانی خری هه ره به که مالکی گرت به کری له سلیمانی له گه په کی گوئره وه تیا دانینس . له کو تایی پانزرا که پر دوس گه پرایه وه نه دانینس گه پانه وه بو زه میل .

فائق به گی طایر به ره عه ت بی که بوبه سه روری محامه له کرلوک، هه مور مانلیک جاریان دور جار نه هات بو سلیمانی بر محامه ی کری که من له و کاته دا قاری سلیمانی بروم، ده هه مور جاریک نه هاته لام، به نه م جار که هاته لام بابی بابیریم بو کردم وه دوی له سال ۱۹۱۸ زاینی دامیجه ر نوئیل هاکی نینگلین بو له سلیمانی وه منیس وه ک کرتیری و ابوم . روریک بی ی دویم بو بو لای حاجی شیخ نه منی خاا وه پی ی بلی له روریکه ده که ها تووینه ته نیوه مانگی (۷۰۰) روپیه مان بو برسیوه ته وه، وه جوامان بو نار دوره که هه مور مانلیک به کی نیوی مانه نه که ی وه بگری . تا ایتا که سی نه نار دوره بو ی نه مه (۷۰۰) روپیه که مانه نه ی سی مانگ و نیوی بو ی به ره، وه پی ی بلی که له هه و نیوی بو ی مانگ و مانگ . منیس بروم نه هات یجه خرمه تی هورم بو لای حاجی توفیق افندی تازه ده وله مه ند که مریدی حاجی شیخ نه منی خاا بو که بی له گه لا . که هورین پاره که م له به رده میا داتا و قه له ی میجه ر نوئیل پی ووت

نه ویش پاره‌های فرفری دایه به رده مم و ووتی من له فه لافه فی سلطان عبدالحمیداً مانقانه
وه نه گرتووه ئیتا له ئینقلین مانقانه وه نه گرم . به تاریخ ۸ جماد الاول ۱۲۲۷
ی کوهی هوکداری کوردستان شیخ محمود (۵۰) رویه مانقانه ی بو بایبیرم بری به وه
نه مم نه رمانه ی به ئینرا کرای بو نارد وه وینه ی نه و نه رمانه له کیتخانه که ما
هه یه به ئینرا کرای . به لام بایبیرم نه مه شی نه ویت .

له و ماوه یه دا که من له خرمهت بایبیرم بودم جاریک تووشی له زروتا بوو ، نه موری
بغصه به ر جاریک له زروتا گرتووه یی دوعایه کی هونیزووه له زروتا که به ری داوه و
ئیر نه ی گرتووه وه . من نه و دوعایم له به ره به لام ئیتانای خوینم تا شی زور بو
که وه ی بو نه وه ی نه مم له زروتا یه بی به که فاره ی گونا هم . درای شی زوره خوا
یار بی نه ی خوینم . درای شی زوره که دوعا که ی هونند ئیر نه ی گرتووه . دوعا که
نه مه یه (اللهم ارحم جلدی الرقیق ، وعظمی الرقیق منه سدة الحریق ، یا أم فلام ان
كنت آمنت بالله العظيم فلا تصدق الرأس ولا تنسني الفم ولا تأکل اللحم ولا
تربی الدم وتحولی عنی الی من اکذبح الله الاله آخر) (۱)

نه م بایبیری نه به ته مه ئیکی هه ئیکاره نه شی وهه شتاره وه وهه وهه که نه بووله
زیرینه له ئیکی سوک و ئیکلیکی بود شه وور زوری هه شت نو جار
ده سنووری نه شه وه بی نه وه ی بوینم بی به یار مه ی یه لیک ، وه مه ترسی
صدنی لی نه نه کرا . به لام وه کوئیفه مه نه نه موری (اذا اراد الله شیاً
صیاً اصابه) (۲)

(۱) واته خواجه به زه بیت بیته وه به پیستی ته تک و ئیقانی مردم له تبین و ته وژی تای
که رم و به تبین ، نه ی تای به سوژ نه که بروات هه یه به خوی گه وره ، ه ره هه
ران ، ده ده م بوگه ن ماله ، وه گوشتی چه شه مه خو ، وه خوین مه خوره وه
وه له من دور بلکه وه رده بو بو لای نه وانه ی که هاوبه بیان بوخوا به یاد کردو
(۲) واته که خوا کاریک ویت هویه کی بو نه ره هینی .

(۳) ا حسلام بوون : له شه رعاً حسلام بوون مایه ی له شی پیسه که نه بی نه و که شه نار
بکا به هه مو له شی . جان هه ر به بیسه وه ری من هه که شیک ا حسلام بوایه
با نوژی نه که ریش بوایه غیرا ناوی نه کرد به خویا ، به لام ئیتا - به داخه وه -
به دیرای سالی زن و میرد له گهل یه کادروست نه بن و ناو نا که ن به خویانا
له گهل نه وه ی که قوربان نه نه رموی (فانه کنتم جنباً فأظروا) واته نه نه ره له شی
بیس بوون به و هوره ی که ووتمان نه بی ناو بکه ن به خویانا .

شه ویکي زستان که پر شه بابو وده هودده که ی زدر ساردو وپراق بود ، وده بجه ی
 زوری تیا بود ، که نه هیته ناو هیتاوه دوی شه و لی که وستی ا هتلام (۲) نه بی که له
 سی چل سال له وده پیته وده نه مه ی به خوی به ده نه دیوور ، که شه به ری نه هیته وده
 شه ی لی دی ، له ماله وده نه و هیز اینی نه ماوه تا ناوی بوگه رم که ن ویتقا به خویا
 به و شه وده سارده نه هیته ووسل خانه ی مزگه وت بی نه وده ی خا ولی یه کی له لا
 بی که خوی بی ووشکک بکاته وده ، وده بی نه وده ی که چرایه ک بی شوینه که ی بو
 رووناک بکاته وده ، به به له کوئی نه هیته هر به رده نووره کان وده خوی پرووت
 نه کاته وده ، وده نه هیته ناو مه وده سارده که وده ، به له م جار خوی تی هه ک
 نه کئی شه رموری هه ستم کرد وده ک خوئی له شم بزپکی واپوور ، دوی ده ست
 له خو ختن دوو جاری تر خوی تی هه ک نه کئی وده دتیته ده ره وده و جله کافی
 به ته پی له بهر نه کاته وده وده نه هیته وده رووره که ی خوی ، کسر نه وده وده
 خوی رابوار دووه وچی کرد وده وچی به سه را هاتوره هه رخوا خوی نه زانی .
 به یانی که هورمه لای تی که کئی نه خوسه و که و توده وده کی هاتوته ران ،
 وده نازاریکی زوری هه یه ، شه لکه وخوا پیوه نیست وده ره که ده رعانیکی بوهم ل

جاران دایکی کچ زدر موسلمان و شاره زابون له مائی شه رعدا ، کچ که له گه ک
 بهاتایه ته سه ر خونا سین له بابته هه یرو خوئی پاش مناک بوون وگه لی شتی
 تر دایکی فیری نه کرد . به لام به دا شه وده کئی که خوی له کچه که ی بی نا قادیار
 تره ، به م جووره ستانه که نه مانه شی دروشی کلامه یین .
 له دوی شه نگی جیهانی دوو ههم که نه سه مپول کیرا ز خیرا شه تی نیلای
 هه ک کیرا ، سه فا که مال به یدا بوو ، وده ده وله تی توری دانا به وده به ناوی
 ده وله تی لا دینی ، وده زوری به کسه مه ی کرد به پشوی هه خته بی له باقی زوری
 هه یی ، پیستی عه ره بی کرد به لایینی ، ده ر سی دیین له قوتا بخانه کانا نه ما
 به لام سیله ته که چونکه موسلمان بوون ، هه مور مالتیک ماموستا به کی دینی
 گرت بو مناله کافی ، به لام لای نیمه نه ده ر سی دیین مال له قوتا بخانه کانا نه ،
 نه که شی ماموستا گرت بو مناله کافی ، وده ک پیسینان ووتوبانه منیش
 نه لیم خوا ضایع نه دا .

یه لیک له و ده زمانه گله لای جاره بو که بوی جوشی بدری و وه ک جا بیخواته وه ،
 جاره که ی بوی جوشی در خوار دیه وه و نازاره که ی نه ما ، به لام له پاش جهنده عاتیک
 نازار ده ستی پی کرده وه ، هولا سه سئی روتر بهم ایش و نازاره وه بو وه نوژی
 نه فته ونا ، نیواری نوژی مه غری به دانسته وه کرد ، وه نوژی خه و تسان هوشی
 نه ما ، بو به یا نیس هوشی نه هاته وه به خویا ، هیسه نفاذیکی هر له به یانی
 که وته عالی خوی وه پاش نیوسه عات وه فاتی کرد که ریکه وئی روژی ، هنرانی
 ۱۹۲۱ بو ، هر وه ک له روتر نامه ی ریان رماره (۸۵) دابلو کرده ته وه .
 بهم رانه که خوا یایی شهاده تی پی داو به شه هیدی وه فاتی کرد ، هر وه ک
 نیغه مبر نه فته رموی هر که س به رانه کل بهری شه هیده .

به بونه ی کوچی دوی با پیسه وه قوتا بخانه سه ره تایی به کان هه موو دافران
 و قوتا بیان ناماده ی جاره به ره که ی بوون . ده پیره مری دیش - به ره محبت بی -
 نه سیدیکی بو دانان که نه لی [پیر و روژی سینی دینه ، سینی های سنج نه مینه
 به رگی تا سمان بو به سینه] وه بهم نه سیده وه به ره و گردی سه یوان ته ره -
 که یان برد ، وه له وی له ته نیسه باوکی به وه نیتر ا . وه سه ری نایه سه راتانه
 گه وره بی و میره بانی و جوشی بوونی خوا .

سئی رور له مزگه وته که ی خویا ماته می بو لیرا ، وه توران خوینه کانی شاری سلیمانی
 هه موو له ته عزئی که دا دانستن و تور نایانه به خویند . جه لاله تی مه لیک نهلی
 یه که م نوینه ری خوی نارد بو ته عزئی که که محظمی سلیمانی احمد به گی توفیق به گ
 بو . هه ره وه ک فصلی تیران له لایین شاده هان (چوکه له دکاته دا قونصلی تیران
 له شاری سلیمانی دا نه نیست) . هه ره له وه هفته به دا عا عیری به ناو بانگ بخود
 چاهه به کی زور جوانی به تیب و ته وری تیا ووت له سینا که نه لی :

برا خوت تو له لای خوت مه غره تی عه قل و که ماللاتی
 که می تا ده وله مه ندری فه قیر و سوا لک و لاتی
 به ته هر یکی وه ها دیت وده هیت هه سنی چه پوی ناو
 سه را پاغه رمی گئی اوی غم و به هر ی فه یالاتی
 نه گه ر ما خیت له ده س چوو هینده بی هالسی نه ی غافل
 له ئیتقبالی خوت تا کات نیه چه ن بی مو بالاتی
 به قه صری روی زه مین تیر نا بی قهت چاوت وه کوفیر عه ون
 خواده ست نه دا ، ده ست بی روو بو سه ما واتی *

* واته ده عوای خویا به تیت له که لله دایه

به جاهی خوت مه نازه روسته می قابین له رتیا به
 نه گه ر صهد شاهی چینیس بیت کتیلت هاته به ر ماتی (۱)
 سوله ایمان کو انگلیس و ناصه ف و غیرت و به لقبی؟
 که نده ر کوا کوه و ته پل و به یداغ و موهماتی (۲)
 برانایر سی جاری می به هر هات حالی که ی خوسره و
 ته میریکت نیه تاتی بگهی له کوی به میرناتی (۳)
 نه لائهی دیده تاکه ی ناگرت و ناگری غیرت
 که (هاچی شیخ نه منی حال) له نارادانه مازاتی
 به دوری هوی نه و ایقه ی دو جاری دوزه می هم کرد
 خوار و تبه ی بلند کا روهی نه و شاد بود به جه نیناتی
 که هه لکیرا جه نازه ی بود به مه هه رده شتی هه ره بران
 له به رگریان و قور سون و واوه یلا و عه شاماتی
 نه گه ر بجم به هه هبان که ی ره نیق و اچاله بی ده نگم
 له به رجه عزیزی نه نام نادر دم له که شف و هه رقی عاداتی (۴)
 له وی بودم هه ضره تی (کاکه نه هه دی شیخ) باس کرا جاری
 له نه ضلی خوی و مه کتو و بانی پر ته فیر و نایاتی (۵)
 نزیکی غه و ت و شاهی نه قبه ندی کرده وه (بالله)
 به تی سید نه بی بهم نه وعه بی هه ر هوبی ساداتی
 که میصباحی (بهاد الدین محمد) عالم نارابور
 به جه ذبه ی عه شقه وه عه رشی خودای نه و بود به میکانی (۶)

(۱) له یاری هه رنجدا که کش کرا له شامات نه بی، واته له کار نه که وی .
 (۲) انگلیس؛ نه موسیقله که ی سوله ایمان که هه مور تا جوته ختیکی به هوی نه موسیقله .
 که یه وه بود . ناصه ف ؛ وه زیری سوله ایمان بود . عفریت ؛ دیوه که ی سوله ایمان
 بود که هه مور کار تکی گرتگی بو به می هیناوه .
 (۳) میرنات ؛ مه به ست جامی جیران نمایه
 (۴) هه هبان ؛ هه هبانی کوری وائیل که نا سراوه به ره وانبیتری
 (۵) مکتوبات ؛ کتیبیلکه کاک احمدی شیخ نور سیووتی له هه رجه تی نیلامی دایه فارسی
 (۶) بهاد الدین محمد ؛ شیخی بهاد الدینی کوری شیخ عثمانی سراج الدینی ته وئیله ؛
 میکان ؛ تاتی بی که لین ، واته کاتیک که چرای شیخی بهاد الدین داکیرا ، دلی

که سالی رحله تی تهم مور شیده م پرسی له بیرى عه قل
 به هه رخی جه وهه رى تهم نایه ته ی کردم نیساتی (۱)
 له سووره ی (انبیای) تا (الصالحین) نایه ی (وادخلناه)
 به تارنجی وه فاتی موشعیره (بخود) هرو فاتی (۲)
 که سئی تهم ولادی عه لامه ی (تهم بوبه کری موصه نیف) بی
 که عالم خوی تهم کاقوربانی ته هرری (وضو هات) ی (۳)
 که سئی نه سلی (شیع المذنبین) ی بی که پرر نیی
 به هر بیقانه شالافاری بارانی هه فاعاتی
 که سئی تارنجی تهم وئی نایه تی ته بیرى قورناتی
 به من چوون هه رخی تهم درئی حاشیه ی مه تی که راماتی (۴)
 به هه قتی سینه ی ههانی ودلی مه سروورو مه عزونی
 به بی هه وئی له مه هلووئی خواو له خوا مه هافاتی

هاجی شیخ تهم مینی خال بور به تاق بولک و هرایه ، چونکه حاجی شیخ تهم مین هه لیفه ی شیخی
 بهادالدین بووه ، مه به سن له (عه رشی خوا) دلی حاجی شیخ تهم مینه ، چونکه بیغه مبه ر
 فه رمویه تی « قلب المؤمن عرش الرحمن »

(۱) جه وهه ریی : بیستی نوخته دار

(۲) موشعیر : تا کا دار که ر ، واته هه رنه نوخته داره فاتی نایه تی (وادخلناه فی رحمتنا)
 انه من الصالحین) که تهم کاته ۱۲۵۰ که تهم ویش سالی وفاتی خوالی خوشبوو حاجی شیخ
 تهم مینی خاله .

(۳) مه لا تهم بوبه کری مصنف : نه انایه کی ناوداری که وره ی کورده له ناوجهی مه ریواندا
 زانستی بلاو کردو ته وه . (وضو ۲) به لیکه له نوسراوه فاتی ، هه رهی کتیبی (المحرر)
 ی نیما ی رافعی له فقیهی شافعی و حوار به رگی که وره به .

(۴) ته بیر : مرده دان . هه ریح : حاشیه ، مه سن : کتیبی کوئی مه لایانه به ،
 مه سن بنیینه که به تی ، هه رحیش لیکدان وه ی تهم و بنیینه به به ، حاشیه سن
 روون کردنه وه ی شوینه گرانه کانه تی به نوو سینی به هه ریه وه .

به مه قی ناه و ناله ی رور و گریانی سبه ییانی
 به سوری نیوه شه و یاپانه وه و سوری مونا جاتی
 فه له ک پر گریه بی تا هاوی هه وری لیل و تارکی
 ره مین پر شه نده بی تا لوی خونجه ی باغ و باغاتی
 به ره رته هفادو شه تباعی شه و بارانی لوظفی هوت
 به هور پر زینی یا پر ب نه ک و کوجه ده لکوهه دواتی

دوای ته عزتی که به یه ک رور احمد به گی توفیق به ک که پارزگاری سلیمانی بوو ده عوفتی
 هه موو زانایان و بیاو ما قولانی سلیمانی و ضابطه کانی له شگری کرد بو مزگه و تی
 حاجی سینج نه منی حال بو دانانی سینج محمد له جی ی باپیری ، به و بو نه به وه مه ل
 ماری قازی سلیمانی خوالی ی هوس بی - ووته به بی هونیده وه وه سینج
 محمدیان برده هوره که ی باپیری وه له ره به ره ماله که ی شه و رایان نا، وه
 جبه ی سینجیتیان له به ر کرد وه هه موو ده ستیان خسته نا و ده ستیه وه
 و پیروز بابی یان لی کرد

ده ستور و باوی خواجه له جیرانا هه دره ختیک پیرو گه نده ل بوو
 ته که وکی و چووز ره ره یه ک له ره کوه ره که ی هوز نه بی، له باکانه
 هوز ره ره یه نه بی به فه لفتیک وه نه و فه لفه شی نه بی به دره ختیک و هتقای
 نه و دره خسته نه گریته وه له سیه رو له به ردا، له خوا دارا کارم هسج خانه
 دارکی زانین و زانیری به ئیجقاری نه کور سیه وه له کور دستانا .

insititut kurde de paris